

PLA DE CONVIVÈNCIA

Escola–Taller Xalest

Hem d'entendre el conflicte com a propi a la vida. Sempre que hi ha vida hi ha conflicte, i aquest no ha de ser necessàriament negatiu. En moltes ocasions aquesta valoració dependrà fonamentalment de la forma com l'encarem i no tant del conflicte en si mateix. (Xesus R. Jares Vigo 2002).

DECRET 279/2006, de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya.

PLA DE CONVIVÈNCIA XALEST

INTRODUCCIÓ

Tota relació humana comporta un determinat model de convivència que implica diferents variables: valors, formes d'organització, sistemes de relació, pautes per afrontar els conflictes, formes d'expressar els sentiments, formes lingüístiques, expectatives socials i educatives..., això és així per què no hi ha possibilitat de viure sense conviure. Per altra banda l'aprendre a conviure en un marc de regles determinades és una de les funcions assignades a l'educació. (el context educatiu no és el responsable exclusiu d'aquesta funció).

Conviure, per tant significa viure els uns amb els altres en el marc d'un context social determinat on es creuen, de forma natural, relacions de conflicte. Conflicte i convivència són dues realitats socials inherents a tota forma de vida en societat .

Socialment, però, la interpretació del conflicte s'associa a quelcom negatiu, no desitjable i sinònim de violència i en conseqüència com alguna cosa que cal corregir i especialment evitar. Sovint es pot confondre el conflicte com un estat natural de la persona amb alguna de les seves respostes: violència, agressivitat...

En el nostre Pla de convivència quan parlem de conflicte ho farem en funció de la concepció següent:

Davant la visió negativa i pessimista del conflicte volem desenvolupar una visió optimista i positiva que el situï com allò que realment és, un procés natural, necessari i potencialment positiu per a les persones i per els grups socials. Hem d'entendre el conflicte com a propi a la vida. Sempre que hi ha vida hi ha conflicte, i aquest no ha de ser necessàriament negatiu.

En moltes ocasions aquesta valoració dependrà fonamentalment de la forma com l'encarem i no tant del conflicte en si mateix.

(Xesus R. Jares Vigo 2002).

A banda de la definició dels conceptes de convivència i conflicte, que ens són necessaris per orientar el nostre pla de treball, ens cal tenir en compte l'alumnat al que ens dirigim: L'alumnat de l'etapa de secundària són preadolescents, adolescents i joves en els que les etapes de desenvolupament i els cicles evolutius no són uniformes. El sistema educatiu preveu l'adquisició dels aprenentatges en funció de les etapes evolutives dels joves i proposa uns objectius mínims. Hem de tenir present, però, que els alumnes tenen cicles evolutius propis i aquesta realitat és molt més clara i contundent en el cas d'alumnes amb dificultats d'aprenentatge, derivades de limitacions cognitives i sovint socials.

El procés evolutiu de l'alumne amb limitacions amplia la distància entre els processos de maduresa, de construcció de la pròpia identitat i les exigències i desenvolupament de l'etapa evolutiva.

En el procés de creixement esdevé la construcció de la pròpia identitat que és, de naturalesa, psicosocial i conté elements cognitius. L'adolescent s'observa i es jutja a si mateix, com percep que és jutjat pels altres.

En l'adolescent amb dificultat, la capacitat d'observació és limitada: d'una banda la seva discapacitat cognitiva limita els processos d'abstracció que intervenen en el creixement maduratiu i d'altra, la influència de l'adult en tot el procés de desenvolupament sovint ha limitat la seva capacitat de decidir.

En l'alumne amb limitacions, sovint, la incapacitat d'observació és substituïda per la d'imitació que porta a l'alumne a imitar els companys, en funció del seu caràcter i del seu nivell de dificultat aquesta imitació pot comportar diferents conductes: submissió, manipulació, rebeldia, enfrontament, agressivitat., que poden esdevenir més o menys conflictives.

En l'etapa de l'educació secundària incideixen:

- El desenvolupament del "JO" és un procés d'integració de les diferents representacions que l'adolescent té d'ell mateix.
- Es produeixen importants canvis corporals, que provoquen una situació de conflicte per adaptar-se a la nova imatge. També és el moment de desenvolupament del rol sexual.

- Canvis en la forma de relacionar-se amb els seus iguals: el grup es converteix en el seu referent quant a criteri i opinió.
- Enfrontament amb l'adult com a reafirmació del jo i del grup d'iguals.
- Defensa de la pròpia identitat davant les exigències del món exterior que poden viure com a agressions a la pròpia intimitat.
- Cerca d'estratègies per adaptar-se a la pròpia realitat i a les pròpies necessitats.
- El desconcert davant la necessitat de prendre decisions.
- Poden cercar l'enfrontament o passar del que se li diu. Ens pot evitar o cercar la proximitat.
- Passen de l'estat eufòric, hiperactiu a un de passivitat i desinterès.
- Experimenten retrocessos en referència a actuacions on havien manifestat maduresa, ens desconcerten.
- Utilitzen conductes provocatives per demostrar que existeixen i que són diferents a nosaltres.
- Viuen i opinen en clau de grup. Els companys són la referència de tot .

Aquests mateixos identificadors de la conducta de l'adolescent, els viuen, amb un diferent i notable ritme evolutiu, els alumnes amb discapacitat. En aquests predomina la imitació d'altres adolescents, de models públics...

La conducta d'enfrontament de l'adolescent amb discapacitat desconcerta molt més a l'adult que sempre ha estat qui ha dirigit la seva vida del noi: l'ha protegit, l'ha estimulat i ha pres les decisions per ell.

Sovint els adults no creuen en les capacitats d'autonomia dels nois i noies amb limitacions i viuen amb angoixa els conflictes de l'adolescència. Sovint prenen decisions i actuen limitant aquesta capacitat i autonomia.

Quan parlem d'adolescents i també d'adolescents amb discapacitat, hem de preguntar-nos quina és la visió que predomina entre les persones adultes que envolten als joves: família, entorn i el professorat que ha d'educar.

Es molt diferent actuar considerant l'adolescent com una col·lecció de problemes i incapacitats que fent-ho, pensant que és una persona en procés de creixement i aprenentatge. Com una persona que destrueix el seu futur, que té un futur limitat o com una persona que aprèn a gestionar el risc.

La convivència amb adolescents ens demostra que són persones amb tendència constant a provar, a provocar, a jugar amb els límits.

Tota possibilitat d'interacció ve condicionada per la visió que d'entrada tenim de l'adolescent.

Decàleg de criteris optimistes per treballar amb adolescents
(Jaume Funes – cuadernos de Pedagogia 320)

1. **Ajustar l'enfocament, la "mirada",** reconèixer el conflicte com un fet natural i no un problema.
2. **Suprimir la distància i acceptar la proximitat,** si som receptius i ens mantenim a prop podem influir en les seves vides.
3. **Observar, conèixer, preguntar:** practicar l'escola activa com a mètode de coneixement de les seves inquietuds sense intentar incidir per elles, no hem d'intentar canviar-los el que volem és conèixer-los.
4. **El futur és massa llunyà** i, per tant, poques vegades serveix com a argument. El present és molt important i l'excusa del futur que els convé pot separar-nos d'ells. És més important estar present en el procés que els condueix cap el seu futur.
5. **Construir espais d'influència educativa al seu voltant:** l'adolescència requereix espais educatius de responsabilitat compartida entre tots els agents educatius que intervenen. Necessitat de treball interdisciplinari.
6. **Durant l'adolescència educar significa acompanyar.** L'adult ha d'acompanyar estalviant intromissions però ajudant-los a superar les seves inseguretats i ansietats.
7. **Controlar l'angoixa que els produeix els riscos que viuen:** el suport de l'adult ha d'anar a minimitzar els possibles mals que comporta

l'assumpció de riscos i a la vegada ha de donar eines que els permetin gestionar-los.

8. **Facilitar el reconeixement dels límits.** Poques vegades s'aconsegueix educar amb la imposició però quan això es fa, en el moment i la situació pertinent, és una forma d'ajudar en la construcció dels seus límits.

9. **Ajudar als altres adults que s'angoixen o es posen histèrics:** pares, companys, es tracta de donar informacions que permeten entendre les situacions per les quals passen els adolescents, de no censurar per definició.

10. **Conservar la paciència i alimentar l'esperança.** Per molt difícil que sigui la relació amb l'adolescent aquest necessita ser reconegut en positiu per algun adult dels qui l'envolten.

Tant els indicadors que descriuen el moment evolutiu de l'adolescent, els trets de la seva conducta i el decàleg establert per en Funes són presents i necessaris en l'adolescent amb dificultats. Podem identificar diferent intensitat o incidència en uns que en altres però tots hi són presents donat que la persona amb discapacitat, amb un ritme i/o intensitat diferent, viu la mateixa evolució. Si els ensenyants implicats en la formació i educació d'aquests joves tenim aquests canvis presents i el nostre objectiu és ajudar a desenvolupar l'autonomia i possibilitar la plena inclusió activa i participativa en la societat, hem de tenir en compte aquests factors per : identificar-los, treballar-los, acompanyar-los en el creixement i per orientar-los.

OBJECTIUS DEL PLA DE CONVIVÈNCIA

- Desenvolupar una cultura democràtica basada en el respecte i la justícia dins de l'àmbit escolar com a espai d'adquisició d'aprenentatges, d'habilitats i de socialització.
- Garantir la representativitat de tots els integrants de la comunitat educativa per garantir la pluralitat i la corresponsabilitat.
- Fomentar la coordinació i el treball conjunt de tota la comunitat educativa.

- Aconseguir la creació d'un bon clima de centre i d'aula que afavoreixi una convivència respectuosa i sensible entre tots els sectors de la comunitat educativa.
- Impulsar l'adquisició d'una convivència social que permeti entendre el conflicte com un fet propi a la interacció personal i del grup, necessari per el desenvolupament personal i social.
- Elaborar i utilitzar uns protocols per a fomentar la convivència i la resolució de conflictes.

ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT

El Pla de convivència és responsabilitat de tots els membres de la comunitat educativa.

El tutor prendrà la iniciativa, coordinarà i portarà a la pràctica les mesures oportunes, tant en el model d'actuació respecte a l'alumnat que presenta alteracions de conducta que dificulten lleument la convivència escolar, com en les possibles situacions d'assetjament i intimidació amb alumnes del seu grup d'aula.

De forma especial iniciarà el protocol quan es consideri que un alumne del seu grup dificulti lleument la convivència escolar.

La Direcció serà la responsable d'iniciar i aplicar els protocols quan es consideri que un alumne dificulta greument la convivència escolar o es dona situació d'assetjament.

Donades les característiques del centre es demanarà orientació i assessorament en el model d'actuació a inspecció davant determinades conductes que afecten lleument i/o greument la convivència escolar.

La direcció, en l'àmbit de les seves competències, afavorirà la convivència i resoldrà els possibles conflictes d'acord amb els criteris fixats en el Pla de convivència.

Es crearà una comissió de convivència, formada per la direcció i tres professors, que realitzarà el pla de seguiment i realitzarà un informe trimestral que recollirà les incidències produïdes durant aquest període, les actuacions dutes a terme, els resultats obtinguts i la proposta de millora si és necessari.

El Consell escolar avaluarà el Pla de convivència a la vista dels informes elaborats per la comissió de convivència .

PROCEDIMENT

Elaborar el Pla de convivència com a model d'actuació planificada que es dividirà en:

1. Pla d'actuació per educar en la convivència i en la resolució de conflictes amb l'objectiu de potenciar i aconseguir un clima adient en el centre.
2. Model d'actuació respecte a l'alumnat que presenta conductes que dificulten lleument la convivència escolar.
3. Model d'actuació per l'alumnat que presenta conductes que dificulten greument la convivència escolar.
4. Model d'actuació davant situacions de possible assetjament o "*bullying*".

ACONSEGUIR UN CLIMA ADIENT

La finalitat d'aquest objectiu és educar en la convivència i en la solució de conflictes de forma no violenta. Cal concretar les accions que posarem en marxa a l'escola per educar en la convivència i prevenir la violència al llarg de tot el temps que els alumnes romanen en el centre.

COMPORTAMENTS PROBLEMÀTICS

La majoria de situacions que trenquen el desenvolupament adequat de les activitats a l'aula i a tota l'escola són de poca gravetat i la freqüència és intermitent amb períodes de més o menys intensitat.

Generalment les conductes disruptives en el nostre centre són provocades per alumnes de perfil de dèficit d'atenció amb hiperactivitat, trastorn de la conducta, trastorn general del desenvolupament. En el cas del nostre centre es donen sovint per un seguiment irregular de la medicació, per un entorn familiar patològic, poc afavoridor, per un creixement sense límits i normes, per la no acceptació de les pròpies dificultats, per la poca tolerància a la frustració, per dificultats en la gestió dels sentiments, per trastorns de dèficit d'atenció.

Sovint, a aquestes condicions, s'afegeixen estructures d'aula que l'alumne no entén i/o que és incapaç de suportar més enllà d'una breu estona. Per tant des del centre considerem que moltes conductes són pròpies del perfil i la patologia de l'alumne. Hi ha d'altres però que responen a l'alteració de les normes del centre i de les que es queixen molt professors:

Entrar tard a classe, venir sense el material bàsic, utilitzar el mòbil a classe, molestar als companys, agafar les coses dels altres...,

Aquestes són conductes disruptives que interfereixen el clima de la classe, però no són violentes ni atempten contra la integritat de ningú. Si aconseguim reduir al mínim aquestes conductes reduïrem gran part dels conflictes i també disminuiran les conductes més greus.

A banda d'aquestes conductes a l'aula, el lloc on es produeixen més incidències és en els passadissos, en els lavabos, en els canvis i en el temps d'esbarjo, especialment en el temps de menjador .

Altres tipus de conductes que són de més risc són les que atempten contra la dignitat dels companys: insults, cops, provocacions, robatoris, trencament de material aliè...

En aquest cas les conductes són més greus i si aconseguim treballar el clima de l'escola i evitar els conflictes a l'aula, aquestes conductes també es reduiran.

En quant al tercer nivell: assetjament ..., en el nostre centre no es produeix però sí cal crear el protocol, per prevenció.

PLA D'ACTUACIÓ PER EDUCAR EN LA CONVIVÈNCIA

En l'organització i planificació de l'activitat docent.

En relació a les actuacions que tenen referència amb l'organització i planificació de l'activitat docent en el nostre centre ens proposem:

OBJECTIUS	MESURES	CONDICIONS	D'APLICACIÓ
		Temporalització	Responsable
Potenciar la gestió democràtica del centre	<ul style="list-style-type: none"> Autogovern de l'alumnat: elaboració de les normes de classe i les conseqüències 	Inici de curs revisions periòd.	Tutor/a
Incloure en les programacions continguts d'educació en la convivència, fomentant la prevenció de la violència	<ul style="list-style-type: none"> Programa de continguts: Multiculturalitat La Pau La solidaritat La dignitat de la persona Els drets humans Drets i obligacions dels ciutadans 	Curs 2021-2022	Professorat
Activitats i accions culturals d'oci orientades a la formació de la convivència	<ul style="list-style-type: none"> Programa d'accions: teatre, jornades, revista, murals, concerts... 	Tot el curs 2021-2022	Direcció i tutoria
Estratègies per educar en la convivència	<ul style="list-style-type: none"> Aprenentatge cooperatiu Flexibilitat grupal 	Curs 2021-2022	Professorat
Revisió de les normes	<ul style="list-style-type: none"> Revisió i descripció de les normes en sentit positiu. Establiment de la mediació en el centre 	Curs 2021- 2022	Direcció i comissió de convivència
Protocols	<ul style="list-style-type: none"> Us del protocol d'actuació quan l'alumne altera lleument el clima de la classes Us del protocol davant una alteració greu 	Curs 2021- 2022	Tutor Directora

	<ul style="list-style-type: none"> • Us del protocol davant l'assetjament 		
Formació	<ul style="list-style-type: none"> • Formació en mediació i resolució de conflictes 	2021-2022	Direcció - equip docent

En la tutoria:

Considerem que els tutor/tutora és una peça clau en l'educació de la convivència.

OBJECTIUS	MESURES	TEPORALITZAC	RESPONSABLE
Desenvolupar i aplicar estratègies i activitats orientades a l'educació en la convivència i a la resolució de conflictes	<ul style="list-style-type: none"> • Fer participar i arribar a acords amb els alumnes en les conseqüències de l'incompliment de les normes de convivència. • Establir criteris conjunts. • Treballar les emocions, l'acceptació d'un mateix i dels altres... 	Curs 2021-2022	Tutor Equip docent
Orientació personal i escolar	<ul style="list-style-type: none"> • Utilitzar el diàleg i les oportunitats de comunicació. • Seguiment dels alumnes, amb registre dels fets més rellevants. 	Curs 2021-2022	Tutors

	<ul style="list-style-type: none"> • Atenció individual dels alumnes. • Iniciació del protocol d'actuació davant les alteracions del clima de treball. 		
--	--	--	--

La direcció: donades les característiques del nostre centre, donat que no comptem amb la figura del psicopedagog ni l'orientador escolar, la figura de la direcció assumirà les funcions de:

OBJECTIUS	MESURES	TEMPORALITZ.	RESPONSABLE
Col·l., en l'elaboració dels protocols d'actuació	<ul style="list-style-type: none"> • Orientar en els diversos protocols d'actuació, en el diagnòstic i les solucions. • Orientar en les mesures preses en relació a la resolució de conflictes. • Actuar com a via de comunicació i ajuda. davant qualsevol conflicte que ho requereixi Orientar en l'aplicació de protocols. • Iniciar l'aplicació de protocols en situacions de faltes greus. 	Curs 2021-2022	Directora
Formació	<ul style="list-style-type: none"> • Projectar i oferir formació al professorat en estratègies de mediació i resolució de conflictes. 	Curs 2021-2022	Directora

En l'àmbit d'esbarjo i serveis escolars: menjador, activitats extraescolars:

Tot i que sovint aquests espais i activitats no inclouen la participació ni la implicació dels mestres, són espais i activitats que formen part de la dinàmica escolar i de la totalitat del centre educatiu, per la qual cosa, han de quedar incloses en el pla de convivència i han de formar part del criteris d'actuació generals del centre.

OBJECTIUS	MESURES	TEMPORALITZACIÓ	RESPONSABLE
Establir criteris, normes i pautes d'actuació per garantir el control i el desenvolupament adient de les activitats en temps d'esbarjo, menjador i activitats de suport educatiu	<ul style="list-style-type: none">• Revisió de les normes del RRI.• Elaborar les normes concretes de cadascun del serveis i espais.• Fer participar l'alumnat en les conseqüències de l'incompliment.• Establir un sistema de controls i actuació.	Curs 2021-2022	Direcció i equip dels diferents serveis Consell escolar

De les famílies

Acordar i establir criteris, pautes d'acció orientades a l'educació en la convivència	Acord amb l'AMPA Informació del marc normatiu. Coneixement i treball de la convivència.	Curs 2021-2022	Direcció AMPA Consell escolar
Normes de convivència	Informar a les famílies de les normes del centre. Compromís dels pares de l'assistència a reunions i entrevistes. Carta de compromís	En formalitzar la matrícula	Direcció
Planificació d'activitats	Proposar activitats familiars orientades a l'educació en la convivència.	Curs 2021-2022	AMPA Consell escolar

Participació externa : considerem que moltes situacions de conflicte o de incompliment de normes s'escapen l'únic control de l'escola i ens cal la participació d'estaments externs per a dur un treball eficaç

OBJECTIUS	MESURES	TEMPORALITZACIÓ	RESPONSABLE
Seguiment i accions davant l'absentisme	Protocol d'absentisme del Dep. D'ensenyament i SS.		Serveis socials, EAP, Direcció

Seguiment de situacions greus de violència	Elaborar un protocol d'actuació conjunta entre l'escola i la policia municipal per a la prevenció en casos greus de violència.	Curs 2021-2022	Policia municipal, EAP, Serveis socials, Direcció
--	--	----------------	---

Davant situacions d'alumnes que alteren la convivència del centre seguirem els següents passos:

Recollida d'informació: descriure la conducta problemàtica

Cal analitzar la situació amb l' abans i el després, perquè s'ha donat.

També analitzar els avantatges i desavantatges que li proporcionen a l'alumne .

Descriure l'actuació del mestre

Cal fer una anàlisi de la situació: quan apareix la conducta i perquè:

Si està induïda per altres, si apareixen les causes psicobiològiques, les evolutives ...

En funció de les dades recollides es fa una proposta de mesures que poden ser individuals i/o col·lectives: a treballa des de tots els mestres i des de tutoria. També si estem davant de conductes reiterades cal planificar l'actuació amb la família.

DAVANT FALTES LLEUS

PLANTILLA D'ACTUACIÓ

Mestre/a:

Assignatura:

Alumne/na:

Data:

FETS:

1 Descripció de la incidència

2 Situació escolar que es dona

3 Situació anterior

4 Situació posterior

Conseqüència o reacció immediata del professor:

PRONÒSTIC DE LA SITUACIÓ

Anàlisi de la conducta

Avantatges i desavantatges

Origen i circumstàncies

RESPOSTA D'ACTUACIÓ

Individualitzada

Col·lectiva

COMUNICACIÓ AMB LAFAMÍLIA

DOCUMENT DE COMUNICACIÓ A LES FAMÍLIES

Família
Tutor/a
Alumne/a
Data:

FETS

ACTUACIÓ DE L'ESCOLA

DEMANDA A LA FAMÍLIA

Signatura pare/mare/tutor

Signatura tutor

--